

Falkenbergs program mot våld i nära relation

Diarienummer 2022/475	Fastställt av Kommunstyrelsen	Datum för fastställande 2025-01-14
Dokumenttyp Program	Dokumentet gäller för Alla kommuners nämnder och bolag	Giltighetstid 2024-2027
Revideringsansvarig Utvecklingsavdelningen	Revideringsintervall Vart fjärde år	Reviderad datum
Dokumentansvarig (funktion) Utvecklingsledare social hållbarhet	Uppföljningsansvarig Kommunstyrelsen	

1. Syfte

Programmet mot våld i nära relationer anger riktningen för det gemensamma arbetet mot våld i nära relationer inom Falkenbergs geografiska kommun. Syftet är också att ge beslutsfattare och medarbetare inom kommunkoncernen de verktyg och förutsättningar som behövs för att upptäcka och synliggöra våld, ge stöd och hjälp till de som drabbas, samt förebygga och åtgärda våld i nära relationer bland kommunens invånare.

Programmet syftar även till att stärka arbetet med att öka kunskapen om våld, genus och normer samt att skapa ett långsiktigt och systematiskt förebyggande arbete mot våld. Ett förebyggande arbete i samverkan bidrar till att minska risken för att våld uppstår, minska det mänskliga lidandet och de samhällsekonomiska kostnaderna.

Programmet tydliggör Falkenbergs kommunkoncerns fokusområden och inriktningar kring våld i nära relationer. Det riktar sig till alla nämnder, förvaltningar, styrelser och bolag inom kommunkoncernen och ger en gemensam inriktning för arbetet under perioden 2024–2027.

2. Definitioner

Så definieras våld

I den vedertagna definitionen¹ som ligger till grund för programmet beskrivs våld som:

"Våld är varje handling riktad mot en annan person, som genom att denna handling skadar, smärtar, skrämmer eller kränker, får denna person att göra något mot sin vilja eller avstå från att göra något den vill.

Så definieras nära relation:

Programmet utgår från Socialstyrelsens förklaring av begreppet nära relation.

"Begreppet "närstående" är könsneutralt och syftar på varje person som den våldsutsatta bedöms ha en nära och förtroendefull relation till. Det kan handla om såväl makar, sambor, pojk- och eller flickvänner, som föräldrar, syskon, barn eller andra släktingar. Begreppet kan även omfatta andra personer som den våldsutsatta har eller har haft en nära och förtroendefull relation till. Bedömningen om vem som kan betraktas som närstående ska göras utifrån familje- och levnadsförhållanden i det enskilda fallet."

Våld i nära relationer kan ta sig uttryck på olika sätt. Nedan beskrivs exempel på hur våld kan utövas:

- **Fysiskt våld:** Knuffar, fasthållning, släpande, slag, att dra i håret, beröva någon sömn, nypa, sparka, strypgrepp samt hot med vapen eller andra föremål.

¹ Per Isdal, *Meningen med våld* (2000).

- **Psykiskt våld:** Verbala kränkningar, kontroll av post eller telefon, förnedring, isolering, utpressning, skuldbeläggande, hot, nedvärderande kommentarer, att "hänga ut" någon (exempelvis på nätet) eller att skada husdjur.
- **Hedersrelaterat våld och förtryck:** Detta uppstår för att skydda eller återupprätta en familjs eller släkts heder och sociala anseende. Våldet är ofta sanktionerat av ett kollektiv och utövas av flera personer, där familjemedlemmar eller närstående vanligtvis spelar en avgörande roll.
- **Sexuellt våld:** Att tvinga någon att utföra eller bevittna sexuella handlingar som personen inte vill delta i.
- **Materiellt våld:** Hot om eller faktisk förstörelse av ägodelar, att kasta bort saker som är betydelsefulla för den utsatta personen.
- **Ekonomiskt våld:** Att stjäla pengar eller ägodelar, neka någon tillgång till egna pengar, undanhålla insyn i gemensam ekonomi, tvinga någon att skriva på dokument eller lämna ut bankkoder, samt ekonomisk utpressning.
- **Digitalt våld:** Innebär bland annat kontroll, utpressning och begränsande av handlingsutrymme genom:
 - Kränkningar på sociala medier, via sms eller samtal.
 - Spridning av privata bilder eller känslig information.
 - Kontroll genom videosamtal, GPS-övervakning eller krav på att skicka selfies.
 - Krav på inloggningsuppgifter till sociala medier.
- **Latent våld:** Våld som inte uttalas eller uttrycks fysiskt men som är underförstått genom exempelvis blickar, kroppsspråk eller en hotfull stämning.
- **Försummelse:** Att medvetet ge felaktig medicinering, brista i att tillgodose hygienbehov, lämna någon utan tillsyn eller försvåra kommunikation snarare än att underlätta den.

3. Program

Programmet anger en bred och generell inriktning för kommunens arbete med våld i nära relationer, samtidigt som det lyfter fram två särskilt utpekade fokusområden.

Kommunens arbete ska omfatta alla typer av våld i nära relationer och omfattar också personer som utsätts för våld, personer som utövar våld i nära relationer samt barn som bevittnar våld eller som själva blir utsatta för våld.

Programmets fokusområden är nära kopplade till kommunens övergripande trygghetsarbete. Fokusområdena bidrar till att öka tryggheten i det offentliga rummet samtidigt som trygghetsarbetet stärker förutsättningarna för insatser inom programmet. Under varje fokusområde finns en inriktning som ska skapa förutsättningar för ett långsiktigt arbete under programperioden.

Utifrån programmet ska sedan varje nämnd och bolag tydliggöra vilka typer av konkreta åtgärder som behöver genomföras. Det är värdefullt att åtgärder planeras och genomförs i samverkan för att säkerställa ett effektivt och sammanhållet arbete. Förslag på uppföljningsparametrar anges efter varje fokusområde.

3.1. Falkenbergs kommuns nämnder och bolag arbetar för att förhindra att våld i nära relationer uppkommer och upprepas

Inriktning för fokusområdet: Nämnder och bolagen arbetar regelbundet för att upptäcka, sprida kunskap om våld i nära relation och verkningsfullt förebyggande arbete mot våld. Samt att berörda professioner har aktuell kunskap inom området. Som arbetsgivare är det också viktigt att känna till hur kompetensen kring hur medarbetare ska agera vid misstanke om våld finns och uppdateras och utsatta medarbetare inom kommunens förvaltningar och bolag kan uppmärksammas och stödjas.

Arbetet mot våld i nära relationer är ett komplicerat problem som berör alla samhällssektorer. Lösningarna kräver insatser på kort sikt och ibland i akut skede och även på lång sikt. Insatser måste också riktas mot ett systematiskt förebyggande arbete för att förhindra att våld överhuvudtaget uppstår. För att detta ska bli möjligt är det nödvändigt att alla berörda parter har kunskap om problembild, vad som behöver fokuseras kring, och delar en samsyn kring hur det ska genomföras och följas upp. Kompetenshöjande insatser inom området behöver vara anpassade utifrån olika professioners behov. En stärkt kunskap hos medarbetare och invånare bidrar till ett långsiktigt förebyggande arbete mot våld.

Förslag på uppföljningsparametrar

- Kommunens nämnder och bolag förhindrar att våld i nära relation upprepas genom stödinsatser.
- Verksamma i kommunens nämnder och bolag har kunskap om och kan agera vid upptäckt av våld i nära relation.

3.2. Falkenbergs kommuns nämnder och bolag strävar efter att utveckla arbetssätt och att mäta kvalitet och resultat

Inriktning för fokusområdet:

För att nå framgång i arbetet mot våld i nära relation behöver arbetet ske genom flera aktörer och på många arenor. Som samhällsaktör agerar kommunen som arena och katalysator för samverkan med näringsliv, civilsamhälle, föreningar och invånare. Ett samordnat och

strukturerat arbete tillsammans, över förvaltningsgränser och organisationsgränser, bidrar till att sprida kunskap, följa upp hur det går och hitta nya arbetssätt inom området. Kommunens nämnder och bolag ska vara transparenta och berätta och dela med sig hur det går. Kommunens nämnder och bolag är ett föredöme inom sina egna verksamheter. Detta förhållningssätt gör att verksamheter också är öppna för att lära av och tillsammans med andra. Formerna för samverkan och vilka aktörer som ska ingå behöver anpassas till vilken målgrupp som berörs.

I Falkenberg finns kompetens, engagemang och viktigt arbete som pågår mot våld och förtryck, toxiska normer och attityder. Det finns stora behov av såväl universellt som riktade förebyggande insatser för olika målgrupper i kommunen. Fokus på utvecklingsarbete framåt bör ligga på att synliggöra, utmana och förändra normer och stereotypa föreställningar kring makt och våld för att flickor och pojkar, kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Forskningen har tagit fram en mängd program som kan fungera som utgångspunkt för att utveckla effektiva åtgärder mot våld.

Förslag på uppföljningsparametrar:

- Kommunens arbete bygger på aktuell kunskap och forskning.
- Kommunens förvaltningar och bolags arbete sker i samverkan med myndigheter, civilsamhälle och andra relevanta aktörer.

4. Ansvar och uppföljning

Kommunstyrelsen ansvarar för att följa upp och utvärdera programmet varje mandatperiod. Kommunstyrelseförvaltningen ansvarar för samordning och uppföljning genom det brottsförebyggande arbetet. Kommunens arbete mot våld i nära relationer ska återrapporteras en gång om året till kommunstyrelsens hållbarhetsutskott.

Respektive nämnd ansvarar för uppföljning inom sitt ansvarsområde.

Respektive nämnd och styrelse ansvarar för att delta och bidra i det koncerngemensamma arbetet i linje med programmet.